ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Նամակ կամ որ եւ է դրամներ պէտք է ուղղել առ
Տնօրէնութիւն ԱՐՇԱԼՈՅՍ Լրագրի
ԳԱՀԻՐԷ (Եգիպտոս)

Adresse:
E. TOROSSIAN
Direct. - propr. du journal Arménien
ARCHALOUYCE
LE CAIRE (EGYPTE)

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԱՐՇԱԼՈՅՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՄԱՐ
Տարեկան 120 թիւի հաշուով ողջ դահ. 60
Վեցամսեայ 50 » » » » 35
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐ
Տարեկան Ֆրանք 20
Վեցամսեայ » 12

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ ԿԱՆԽԻԿ
եւ Թղթատարի ծախքը
խմբագրութեան վրայ է։

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնք
ետ չեն տրուիր։

ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ
կանխիկ վճարելի են։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

«Արշալոյս»ի տպարանը Մայիս ամսոյ 1էն փոխադրուած է Մանսուր Նաշա խալիճ, Դաֆէ ըլ-լա-Պուրսի բաղամին մէջ թիւ 2։

[illegible]

ՔԻՉ ՄԱԼ ԿՐԹԱԿԱՆ

Յայտնի ճշմարտութիւն մ'է թէ Եգիպտոսի ազգային կրթական գործերը միանգամ ընդ միշտ ամլութեան դատապարտըւած ըլլալուն, ըլլա՛յ ժամուլը, ըլլա՛ն ղեկավարք տէր ուսումնասէր եւ կրթասէր ազգայինները՝ բարեյօժար գիտաւորութիւնը չեն ունեցած երբեք, այս ամենակարեւոր եւ կենսական հարցը արդշ ու մէկին հեղինակութեամբ մը չօշափելով՝ մեր մատաղ սերոյ կենդանի ու առողջ դաստիարակութիւն մը ջամբելու միջոցներուն վրայ լրջօրէն խորհիլ։

Կրթութեան դաշտը բոլորովին խոպան մնացած է հոս. անբերրի եւ ապառաժ է կարծես, ինչու որ հերկելու եւ մշակելու ալ նիւ. տրամադրութիւնները շատ տարրական նոյն իսկ բացակայ ալ են մեր գաղութին սրտերու մէջ կրնանք ըսել։

Երեւակայել անգամ մը թէ այսպիսի մտամբ լուսաւորեալ եւ կէս եւրոպականացեալ կեդրոնի մէջ, ուր ամէն ազգի կրթական հաստատութիւնները իրենց իսկատիպ ծրագիրներու կիրառումը երբ ամէն տարի մի քանի տասնեակ պատկաւորներ կ'արտադրեն, որոնք անսեթեւեթ կը յաջողին կիրթ-ըներ եւ գիտութեանց համալսարաններ մտնելով մասնագիտութիւններու հետեւիլ եւ իւրաքանչիւրը պատուաւոր ասպարէզներ ընդգրկելու գիտակցաւոր միջոցներուն տիրանալ, մինչ մենք հայերս որ բաւական հին եւ մնայուն գաղթականութիւն մը ներկայացնելով եւ այս միջազգային երկրին մէջ ամէն հաւասար եւ համաչափ արտօնութիւններ եւ դիւրութիւններ վայելելով, չունինք դեռ մեր մէկ հատիկ կրթական յարկը, որ բարեբար արդիւնքներ ընծայելով՝ անոր ծրագիրը համապատասխան եղած ըլլայ՝ օտար հաստատութիւններու մէջ ընդունուած ծրագրին։

Հոգեբարձուական եւ վարժաժողովական անվերջանալի ընդհարումները երբ չի վերջնելու պայմանաւ դադրին, այն ատեն կը հաւատանք թէ՝ մամուլ եւ երիտասարդութիւն ձեռք ձեռքի տուած՝ կրթական գործը իր ծուռ ու մոլար ուղղութենէն շեղեցընելով՝ բնաշրջումի ճամբուն մէջ դնելու

աշխատին եւ մօտաւոր ապագայի մը մէջ արդասաբեր ակնկալութիւններու տիրանան։

Բայց կատարեալ ինքնախաբէութեան մատնուած պիտի զգանք ինքզինքնիս, երբ յուսանք որ Տրալադայի պատերազմին մէկ մանրանկարը ներկայացնող Պէյն-էլ-Սուրէնեան ճակատամարտները վերջնականապէս դադրելով, վիճադադարի շեփորը ամենայն ուժգնութեամբ հնչուէր եւ statu quoն ճանաչուիւր՝ ավելցելով ճառագայթեր։

Ասուած իմ. ե՞րբ պիտի վերջ տրուի արդեօք այս անկերպարան կացութեան. ամէն անգամ որ նոր դէմքեր — ինչ հանգամանքներ կ'ուզեն թող ունենան — երբ վարժարանին սեմէն ներս կը մտնեն, արդիւնքն անհուն ուրախութեամբ կը հաւատալ. խիղճի փայլուն շրջանի եւ խանգոտ ու ապենատ գործունէութեան մը հեռանկարը մեր աչքին առջեւ կը պատկերանայ. շատ մը օգտակից արդիւնաւորութիւններ ակնկալելու յուսով կ'օրօրուինք, անցեալը մոռացուած ու ամփոփուած կը գտնենք, ներկան հրապուրիչ ու ժպտուն, իսկ ապագան խոստմնալից ու փայլուն։

Բայց աւա՜ղ. մինչ պատրանք, մինչ յուսախաբութիւն... որովհետեւ ասոնցմէ մէ. կը «ռեմեոյի արապի»ի համերգութիւնը մեծնելով միայն, իր երկամեայ պաշտօնավարութեան բանդուժեայական շրջանը աւարտած է, ուրիշ խմատասէր եւ հոգեբան մը իր բանիկաքին ժամերը սուծամներ ըլլենց տալու խնդրով մը անցուցած է. իսկ պոռաբարգեան փայլակներով զինուած նըլղապար՝ շըսելու համար խելագար մ'ալ, իր աջ ու ձախ նետած ամբաստանութիւններովը տեղի տուած է հոգաբարձութիւնը ուսուցչական մարմնին դէմ լարելով, քար գայթակղութեան ըլլալ եւ նոր կազմակերպուած մարմին մը քայքայել ու հալածանդամել։

Երջանկայիշատակ Կարապետ Գալուստեան այդ կրթական հիմնարկութիւն լուսոյ վառարան մը ըլլալէ աւելի, քիչ քիչ ապականացի մը ձեւը կ'առնէ, ուր տեղ իրենց կոչումին եւ պաշտօնին թէ՛ անգիտակից եւ թէ՛ անյարմար խել մը Զարքասներ ինչպէս նաեւ բիսքիթի saucisson չիջանէն հագիւ պատանեկութեան շրջանը թեւակոխած յաւակնոտներ հոգաբարձութեան ծիրանեփառ վերարկուին փաթթուելու մարմաջէն շլմըւած՝ ներս մտնելով կը խոլխոլեն մեր մատաղ մանուկները, եւ ժամանակ մը իրենց շուրջը — միշտ անձնական — խօսեցնել տալէ յետոյ, կանոններն ցոյց տալ պահանջելով իրենցմէ, կծիկը կը գտնեն, տխուր յիշատակ մը թողլով վարժարանի արձանագրութեանց տոմարներուն մէջ։

Վարժարանի հարցը հակառակ երեւ-

փոխանակեան սեղանէն սկսելով մինչեւ Poo Kerի եւ abatageի, ինչպէս նաեւ Sphynxի Saint Jamesի սեղաններուն վրայ ալ գետեղուած ըլլալուն, մինչ միեւնոյն կնճռոտ հանգոյցը մնացած է եւ երբեք կարելի չէ եղած վերջնական չուտափոյթ լուծում մը նեթարկել։

Այսպէս ուրեմն հիմնական բարեկարգութեան մը պէտքը շատոնց իվեր զգալի եղած է մեր ազգային վարժարանին համար. մեր զաւակներէն շատերը օտար վարժարան յաճախելով սաղմային եւ զուտ հայկական դաստիարակութիւն մը ստանալէ զուրկ մնացած են, որով դիւրին է հետեւցնել թէ՝ ի՛նչ տեսակ խոշոր վնասներու կ'ենթարկուին մեր Գահիրէի ներկայ եւ ապագայ սերունդները։

Ուրեմն ա՛լ կը բաւէ. պէտք է վերջ մը տալ կրթական արգելի անհանդուրժելի վիճակին, եւ հաւսի ուրեմն այս Պլատոնական լաւութեան եւ անտարբերութեան կապը միանգամընդմիշտ խզելով, խմաստուն հեղինակութեամբ մը վարչական նորանոր անօրինութիւններ ընելով՝ նախնական ծրագրի մը մշակման գործին ստորել։

Գահիրէի հայոց կրթական հարցը, որ ամէնէն կարեւորագոյն հարցերէն մին է, պէտք է կատարեալ ուղղամտութեամբ՝ անոր վերահսկիչ ծանրութիւնը նկատողութեան առնելով, վերջնական բարեբար լուծում մը տալ։

Ուստի՝ այժմ որ մեր համեստ գիրքը ներէ, մենք ընդ ջանք եւ զոհողութիւն չը պիտի խնայենք, ամէն բանէ առաջ նախ կրթական այդ միթխառն կոյրը չարժող եւ յառաջ մղող միթինային զօրանակը գըտնել, որ ժամանակէ մը ի վեր, խել մը անճարակներու ձեռքերուն մէջ պահուած է։

Արդ հրապարակաւ կը յանձնարարենք այն բոլոր կրթասէր եւ ուսումնասէր ազգայիններուն, որպէսզի ամէն ջանք ի գործ դնեն մէկզմէկու ձեռքերը պարզանելով, կրթական բոլորովին նոր շարժում մը ըստեղծելու։

Մեզ ք են մեր զաւակները։

ԹԷՆԻԼՄՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Մեծարգոյ
Տիար Ա. Պալեան
Տնօրէն-Խմբագիր «Ժողովուրդ» Ամսաթերթի
ի Գահիրէ

Ազնիւ Պաշտօնակից.

Ժողովուրդ ի 1903 Յունիս ամսաթուովը Ձեր ինծի ուղղած նամակը կարդացի։

«Ազգային տօն»ը մը հաստատելու նոր առաջարկին չափ նորօրինակ երեւցաւ ինծի ձեր գրութիւնը, որ վերջակէտին քովինը համեստաբար բացմած էր։

Եթէ այդ գրութիւնը ձեզմէ բղխած չ'ըլլար, թերեւս չ'պատասխանէի, որովհետեւ անոր պատասխանը ձեր տողերուն մէջ կը պարունակէր արդէն. բայց քանի որ կը տեսնեմ թէ՝ ակնարկած պատասխանները մասնաւորապէս ընելու հարկը կայ ձեր ուղղութեան հակառակ մասերը իրարու քով բերելու իմ արդարացի դիտողութեանս վրայ շեշտ մը դնելու համար, ուստի՝ հակառակ բազմազբաղ վիճակիս, զանց չեմ ըներ անոնցմով ալ զբաղիլ։

Ձեր հաւատար որ զուք բան մը գրելու առեն միայն անոր սկզբնաւորութեանը հոգ կը տանիք ու վերջաւորութիւններուն վրայ անփութօրէն ակնարկ մը իսկ չէք նետեր, բայց իմ այդ հաւատքս կը խախտի այժմ, երբ կը տեսնեմ թէ զօրաւոր իրականութիւնը իր անախորժ գլուխը ցոյց կուտայ ձեր տողերուն մէջէն։

Ձեր ուղղած նամակը հետեւեալ կերպով կ'սկսիք։

«Արշալոյս»ի 371 թուով Արժ. Տէր Նշանի կողմէն ինծի ուղղուած գրութեան մը իբր նախաբան եւ բացատրութիւն մը վերնագրով ձեր կողմէն կցուած տողերը ստորին եւ թուեցան ինծի», ու կը յաւելու՛ք «Ժողովուրդ»ի առաջին թուով ձեզի համար ձեր գծած ուղղութիւնը. — 1. Անձերով չ'զբաղիլ. 2. Դաղափարներն ուսումնասիրել. 3. Համերաշխաբար գործել։

Տէր Նշանի մասին ձեր բռնած ուղղութիւնը բողոք մ'էր բացարձակապէս ձեր գծած ուղղութեան դէմ, եւ զայս հերքելու համար՝ ձեր մէկ մէկու քով շարած բառերն ու անոնցմէ կազմըւած նախադասութիւնները, չափազանց անզօր էին ձեր միտքը յստակօրէն բացատրելու եւ ինքզինքնիդ չքմեղելու։ Ես կրնամ ներել նըկատել ձեզի այդ ընթացքը, որովհետեւ գիտեմ թէ զուք արդարացուցը բառերու մէջ փնտռողներէն էք եւ ձեր մասին այդ հաւատքը ունիմ. սակայն անգիրն՝ գնեց մտքէն չ'ճանչցող մը, չե՞մ կարծեր որ ինծի չափ ներողամիտ աչքով նայի ձեզմէ բղխած այդ գրութեան վրայ։

Շատերէն մէկ օրինակ միայն. — Անձերով զբաղիլ չ'նշանակէր Տէր Նշանը իբր Պոլսոյ քըրջահաւաքներէն մին ներկայացնելը. այնպէս չէ՞։

Հոս՝ Պոլիս աղբողներ շատ կան եւ գիտեմ թէ՝ ովքե՛ր են քրջահաւաքները. Եսայեանի Սաքիմ մը, կամ Ալրամ մը, կամ անոնց ցեղակից Զաֆինսր...։ Եւ այս նմանութիւնը կ'ընէիք ձեր գրութեան մէջ մէկուն համար, որուն մենք՝ «Նուարականներ», ամէն օր «օրհնեա՛ Տէր» կը ըսենք ու պիտի ըսենք. ու աւելին կայ. Ս. աջը պիտի համբուրենք...։

Բայց ինչո՞ւ առանձին օրինակներ մէջ բերելով մեր արդէն չ'ունեցած ժամանակը սպառել։

Դուք՝ Տիա՛ր Պալեան, կարծելով թէ՝ ձեր ինծի ուղղած տողերով իրաւունքի (Վասնայինը չէ) նմարը ձեր կողմը հակեցուցած էք, ձեր գրութեան «ինծի վերաբերած մասը կը վերջացնէք հետեւեալ կերպով։

Նկատեցի, զոր իմ ճանապարհեալս բռած առաջին պատասխանին գուշակեցի եւ զայն իր իսկ գրիչով նշանակեալ տալու դիտաւորով ինծի համար ԲԱԼԱՐԱՎԻՆ ՆԱՐ ԵՒ ԱՍՏԱՀ ՈՃ ՄԸ ԳՈՐԾԱԾԵՐ իմ այն գրութեան մէջ, ՈՐ ՁԵՐ ԴԻՏՈՂՈՒԹԵԱՆ ԱՌԻԹ ՏՈՒԱՒ։»

Ըսել է ձեր գրածով իսկ կը հաստատէք թէ՝ առիթ մը գոյութիւն ունի, որուն արդիւնքը ակնարկուած դիտողութիւնը եղած է. ալ ինչո՞ւ իմ բացատրութիւնս ձեզի այդչափ տարօրինակ թուած է։

Անկէ վերջ երկու բառ ալ ակր հօր ուղղելով — մինչ բառերու հետ խաղալու ձեր սովորութիւնը ի գործ դնելու պայմանաւ — կը վերջացնէք զայն հետեւեալ կերպով։

«Այս բանիւն եսին կը յայտարարեմ որ՝ ինչպէս անաւտ նախառակորդս, ես ալ կը փափաքիմ այս ԽԱՕՏ ՊԻՆԱԿ բանակուիւը որ յանցեցաւ եսն...։»

ԽԱՅՏԱՌԱԿ բանակռիւի մը մէջ, զայն փակելէ առաջ, մինչեւ ձեր զաղափարը խորասուզելու պէտքը կա՞ր, Տ. Պալեան։ Քանի որ խայտառակ ըլլալը գիտէիք կրնայիք եւ մեծ քաջութիւն էր այս, «Արշալոյս»ի միջոցաւ ձեր գրչին գիրը հրատարակել, — ինչպէս անուղղակի կերպով թելադրուեցաւ ձեզի — եթէ Ժողովուրդ»ի ուղղութիւնը... թոյլ չէր տար ձեզի այդ բանը ընելու։

Ալ երկարելու չէք պարտաւորեր զիս. այնպէս չէ՞. Տիար պաշտօնակից. ուրեմն՝ հաճեցէք ընդունիլ բարեւներս

Ձերդ
Ե. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ՔԻՉ Մ'ԱԼ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ՀՈԳՒՈՅՍ ԽՈՐՔԷՆ

Առ Օր. Ա***

Չէ՛ ալ հերի՛ք որչափ լացի, հերի՛ք այսչափ լռեցի.
Հերի՛ք որչափ իմ գաղտնիքս, սրտիս խորը խեղդեցի.
Չէ՛ ալ հերիք. պիտի պոռամ պիտի ըսեմ ամենուն,
Պիտի պատմեմ իմ խոլ սէրս, վիշտս, հովուն ու ծովուն.
Եւ դու գիտեմ չարաճճի, նայուածքներդ անխըռով.
Պիտի հակիս կամացուկ մը սիրոյս աջիւ կըրակոտ.
Ես չի նեղուիմ պիտի սակայն, քեզ սիրելէ անդադար,
Ըլլայ տունը, ըլլայ ճամբան պիտ' միշտ խօսիմ քեզ համար,
Ու յօրինեմ պիտի տաղեր թոթուն յուզիչ սիրալի.
Եւ քնարիս կտրած թելը պիտ' նուիրեմ ես քեզի.
Բայց երբ դարձեալ չարունակես հեգնել իմ սէրս սխուր,
Ո՜հ այն ատեն պիտի փախչիմ ձեռքէդ Պոլիս կամ այլուր
Գթա՛ ինծի, օր մը թերեւս սիրոյ ցաւէն անսահման,
Գլուխս դառնայ երթամ գետը ընտրեմ ինծի գերեզման.
Car entre nous անցեալ գիշեր գացի մինչեւ մերձակայ,
Նիլին եզրը… բայց ոտքս դեռ ներս չի խոթած ետ դարձայ:

ԱՐՏԱՇԷՍ ՄՍՐԼԵԱՆ

8 Մայիս 1903

ԵՐԱՄԵԱՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆ

Վանի Կեդրոնական Որբանոցի Նպաստամատոյց Յանձնախումբս իր շրջաբերականներն հրապարակ հանած լինելով, շատ գոհութեամբ կուգայ յայտարարել այն բազմաթիւ ազգայնոց՝ որոնք յօժարութեամբ մասնակցած են այս կրթական սուրբ գործին նուիրատուութեան և աղնուաբար պատասխանած են իրենց ուղղուած հրաւիրագրերուն, որոնց գանձումին փոխարէն պիտի տրուի Յանձնախումբիս Վսեմ Ատենապետ Պէյի ստորագրութեամբ հաստատեալ ընկալագրեր և որոնց ցուցակը չարունակաբար պիտի հրատարակուի:

Վստահ ենք թէ՝ բոլոր եգիպտաբնակ ազգայինք, որոնց շրջաբերականներ ղըրկուած են, սիրայօժար պիտի մասնակցին այն ամենակարեւոր հանգանակութեան:

ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

—o—

Շահը կը խօսի ամեն տեսակ լեզուներ, ու կը խաղայ ամեն տեսակ դերեր, նոյն իսկ անշահախնդիրի դերը:

* * *

— Շահը որ չատերը կը կուրցնէ, ոմանց ալ լուսաբանութիւն կուտայ:

* * *

— Անոնք որ փոքր բաներու եռեւէ շատ կ'իյնան, անկարող կ'ըլլան սովորական մեծ գործեր ընելու:

* * *

— Մեր բնաւորութեան քմահաճոյքը ա՛լ աւելի այլանդակ է՝ քան բաղդին քմահաճոյքը:

* * *

— Ճշմարտութիւնն աշխարհիս մէջ այնքան բարիք չ'ըներ, որքան անոր երեւոյթները չարիք կը հասցնեն:

* * *

— Ծարպիկ մարդ մը պէտք է կանոնաւորէ իր շահերուն կարգը, ու անոնց իւրաքանչիւրն ի՛ւ կարգովը վարէ: Մեր ընչաքաղցութիւնը մեր այս կարգը կը յեղաշրջէ՝ մեզի միանգամայն ա՛յնքան բանի ձեռք զարնել տալով որ, ամենէն քիչ կարեւոր բաներու փափաքած ըլլալնուս համար, ամենակարեւորներն ալ կը կորսնցնենք:

* * *

— Շահը մարմնոյն համար նոյնն է, ինչ որ ողջմտութիւնը՝ մտքին համար:

* * *

— Կան կշտամբանքներ՝ որոնք սակայն աւելի գովեստ են. կան ալ գովեստներ՝ որոնք աւելի մեղադրանք են:

(Հայաբեր) ԼԱ ՌՕՇՖՈՒԳՕ)

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ

Բարիզ թերթը Փրանսայի համար յոյժ համակրական յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ. անվիճելի է որ թագաւորին ի Բարիզ ճամբորդութիւնը քաղաքականութեան սահմանէն կ'ելլէ ու զգացման սահմանին մէջ կը մանէ: Միայն Վիկտոր-Էմմանուէլ թագաւորը չէ՛ որ Փրանսական Հանրապետութեան Նախագահին ձեռքը պիտի սեղմէ, Իտալիան ալ իր բազուկները պիտի բանայ փաթթուելու համար Փրանսայի պարանոցին ու իր լատին քոյրը պիտի ըսէ. «Զիբար համբուրեն՛ք, մոռնանք մեր պուտը:»

Իտալական Ֆերթը այդ պուտը Պիզմարք իշխանին կը վերագրէ, այն ծեր աղուէսին որ կ'ուզէր Փրանսան կզզիացնել: Աւելէ յետոյ, կ'աւելցնէ, ապագային վրայ միայն մտածենք:

Բաղրիա իր հիացումը կը յայտնէ անոնց համար որոնք երկու երկիրներուն մերձեցման նպաստեցին. մասնաւորապէս Պ. Պարէրի և կոմս Թորնիէլլի որոնց կենդանագիրները կը հրատարակէ:

ԱՆԳՂԻԱ

Լոնտոնէն 15 Յունիս Թուականաւ կը հեռագրեն.

Երեսփոխանական ժողովին մէջ.—Լորտ Լանստոնե կարեւոր կը համարի առաջարկուած քննութիւնը կատարել, որպէսզի չ'ըլլայ թէ նախագծեալ միջոցները մեր արտաքին փաճառականութիւնը բռնդելու պատճառ ըլլան: Կ'ըսէ թէ բանակցութեանց ու վիճաբանութեանց առարկայ են տակաւին Գերմանիոյ բանելիք մաքսնթացքը հանդէպ Գանատայի: Մեզի կ'ուղեն հասկցնել թէ ոչ միայն Գանատա պիտի ենթարկուի նոր տարբերական մաքսնթացքի մը այլեւ՝ եթէ մեր միւս գաղթավայրերը անոր օրինակին հետեւին, Մեծն Բրիտանիա ալ պիտի զրկուի նպաստաւորեալ ազգի մաքսնթացքէն: Մեր կացութիւնը որ պաշտպանողական միջոց մը չ'ունի, անհանդուրժելի է: Կը նկարագրէ թէ՝ ինչպէս ցամաքին մեծ րrեօստները՝ որոնցմէ ոմանք գետութեան պաշտպանութիւնը կը վայելեն՝ մաքսապաշտութեան պտուղն են ու կը կործանեն մեր վաճառականութիւնը: Ոչ մէկ ճարտարագործութիւն այս պայմաններուն մէջ չի կրնար պայքարին դիմանալ: Միայն առեւտրական բարգաւաճումը բաւական չէ, պէտք է այդ մասին քիչ մը զգուշութիւններ ընել որպէսզի գաղութները մեզի չը թողուն: Տվոնշիրի դուքսը խիստ տարակուսելի կը գտնէ Զէմպրլէյնի նախագիծներուն անտեսական իմաստութիւնը: Կը մտածէ թէ քննութիւնը աւելի քան երբէք պիտի հաստատէ ազատ փոխանակութեան սկզբունքները: Կ'ընդունի թէ այս վերջին տարիներու ընթացքին մէջ շատ մը անակնկալ դէպքեր տեղի ունեցած են որոնք արժանի են լուրջ նկատողութեան, հետեւաբար չի հասկնար թէ ինչու ազատ փոխանակութեան կուսակիցները քննութեան կը դիմադրեն: Պ. Զէմպրլէյնի խնդիրը բացաւ ու անոր կ'իյնայ անոր ուսումնասիրութիւնը հետապնդել: Ատենաբանը նախարարական պատասխանատուութեան հետ անհաշտելի չի գտներ կառավարութեան ընդունած մեթոտով խնդիրը երկրին մատուցանելը: Լորտ Սըլսպըրի կ'ըսէ թէ նոր քննութիւն մը անդարադնող բան մը պատահած չէ: Լորտ Լանստոնի ճառին մէջ կը գտնէ ընդհանուր կոխ մը ընդդէմ Բոխմներու: Այդ քաղաքականութիւնը կարծես բոլորովին տարբեր է Պ. Զէմպրլէյնի քաղաքականութենէն:

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅԻՆ

——

ՍԻՆԿՐ կարի մեքենային վիճակահանութիւնը որ անցեալ Կիրակի 14 Յունիս կէսօրէ յետոյ տեղի պիտի ունենար Շարա Մուհամմէտ ալիի սկիզբը Տ. Գ. Շահնազարեանի սրճարանին մէջ, տոմսերը ամբողջովին սպառած և գանձումները աւարտած չ'լինելուն պատճառաւ յետաձգուած է Յունիս 28ի Կիրակի օրուան:

ԱԶԳԱՅԻ՜Ն ԼՈՒՐԵՐ

——

ԵՐԱՄԵԱՆ ՅՈԲԵԼԵԱՆ

Ինչպէս Պոլսոյ և Արտասահմանի գրեթէ բոլոր թերթերը կը ծանուցանեն, Երամեան Յոբելեանը ամէն հայաշատ կեդրոններու մէջ համակրալից ընդունելութիւն կը վայելէ և կրթական այս անխոնջ մշակին երկարամեայ գործունէութիւնը արժանապէս գնահատուելու մեծ ջանքեր կը լինին:

Եգիպտոս ալ բնականաբար չէր կրնար անտարբերութեամբ վերաբերուիլ հաստատութեան մը հանդէպ, որ կրցած է տարիներու ընթացքին մէջ խիստ արդիւնաւոր լինել սեղմեալ միջավայրի մը մէջ գտնուելով հանդերձ, ու անմիջապէս կազմեց իր Նպաստամատոյց Յանձնաժողովը, որոյ մասին մեր առացած տեղեկութիւնները ա՛յնպէս ցոյց կուտան թէ՝ կարի յաջող արդիւնաւէտութեամբ մը պիտի փակէ իր բացած նուիրատուութեանց ցանկը:

Աւելորդ ներկայանալու տեղն եգիպտահայ գրիչները չեն մոռնար մերաղնէից անտարբերութիւնը իրենց աչքին առջեւ գնելու. բայց մենք մեծ հաւատք ունինք թէ՝ եգիպտահայը՝ ինչպէս շատ մը առիթներու մէջ, այս անգամ ալ պիտի կրնայ ցոյց տալ այնպիսի արթնութիւն մը, որ զինք սանէպ մեղադրանքի հարուածներուն տակ գնող գրիչները պիտի մտածեն իրենց յանկերգը կրկնելու պահուն, երբ խնդիրը եգիպտահայուն ազատասիրութեան և զարգացումի սիրահար ըլլալուն շուրջը դառնայ:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

(35)

ԳՈՂԱԲԱՇԻՆԵՐԸ

(ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ԿԵԱՆՔԻՑ)

(Շարունակութիւն նախորդ թուէն)

Եօթանասուն երկար տարիներ անցել էին Վասպուրականի Լ. գիւղի Տէր Մուշեղի, Ըռնս Միսոյի, Օհանի, Խօջենց Գրիգորի, Նզնզենց Մուրատի եւ Պասօյենց Աւագի ժամանակից: Տակաւին անապատական խաւարամիտ եկեղեցականների մէջ գտնւում էին ինքնապաշտպանութեան համար զէնք ունեցողների թշնամիները: Տէր Մուշեղին «Փող Մժղօ էր» անուանում այն ժամանակի ժողովուրդը, որովհետեւ զէնք էր կրում եւ անձնապաշտպանութիւն էր քարոզում, բայց եօթանասուն տարի անցնելուց յետոյ բացի երկու անապատների փոքրաթիւ եկեղեցականներից, միացեալները ամենքն էլ Տէր Մուշեղի եւ Օհանի ճշմարիտ աշակերտներն էին դարձել: Ժողովուրդի զործնական կեանքից հրաժարուող եւ իրենց խուցերում առանձնակեցութեան վարժուող ճգնաւորները՝ իրենց աչքերով տեսան, որ քառն եւ հինգ երկտասարդները իրենցից անհամեմատ ուժերի դէմ կռուելով, թէ վանքն ազատեցին կողոպտուելուց եւ թէ կզզու երեսը ծածկող բազմութիւնն ազատեցին սպանուելուց. բայց նոքա դարձեալ իրենց հին սաղն էին ածում:

Կամաւորների թւում կային նաեւ երկու եկեղեցականներ. Ներսէս վարդապետը եւ Տէր Ղեւոնդը, որոնց կրած տարազներից իսկի չէր յայտնւում թէ նոքա եկեղեցականներ էին որովհետեւ նոքա ամէնքն էլ քրդի չորեր էին հագել: Նոցա սովորութիւն ունէին շատ անծանօթ գիւղերում իրենց որպէս քիւրդ ձեւացնել, որպէսզի գաղտնիքը չ'յայտնուէր եւ կառավարութիւնը չը ձերբակալէր իրենց, որովհետեւ կառավարութիւնը երկար ժամանակից սկսած՝ գաղտնի լրտեսներով հետեւում էր հայ յեղափոխականներին. նոքա այնչափ վարժ քրդերէն էին խօսում, որոնց լեզուից չէին կարող իմանալ բուն իսկ քրդերը՝ թէ նոքա հայեր էին:

Առաւօտեան արեւածագի ժամանակն էր. նաւավար Մնէն նաւակը դարձեալ ծովի ներսերը մտցրեց. Ներսէս վարդապետը, որ մի հմուտ պատմագէտ եւ պերճախօս եկեղեցական էր, ծովի վերայից տեսնելով հայաստանի նշանաւոր լեռները եւ սրբավայրերը, հայրենասիրական ոգին արթնեց նրանում եւ նաւակի բարձի վերայ նստած սկսեց այսպէս քարոզել.

— Սիրելի՛ ընկերներ. տեսնո՞ւմ էք. ահա հայկածոր զուառում երեւում է մեր Հայկ Նահապետի բերդը, ուր իւր փոքրաթիւ մարդերով իւրից անհամեմատ ոյժ եւ բազմութիւն ունեցող ամբարտաւան Բէլին յաղթեց. երբ նա էլ նորա ցեղին եւ բնակած երկրին վտանգ էր սպառնում: Ահա երեւում է այնտեղ, ուր ծունկ չոքեց եւ սլացուց իւր մահացու նետը դէպի զրահապատ Բէլի սիրտը: Եթէ մենք նրա հարազատ որդիներն ենք եւ մեր երակներում նրա արիւնից մասն է մնացել, պէտք է որ նրա սիրտն ու հոգին ունենանք: Տեսնո՞ւմ էք. նմանապէս երեւում է եւ Լիզք գիւղի ամենափրկիչ վանքը կառուցուած այն քարագագաթի գլխին, որտեղ վաւաշոտ Շամիրամը ձայնում էր մեր գեղեցիկ Արայ նահատակի մարմինը լզել տալով կենդանացնել, բայց նա առաքինի էր. նա չուզեց ամբարտաւան Շամիրամի հետ ամուսնանալ եւ իւր ազատութիւնը մի անբարոյական կնոջ ոտքերի տակը գնել: Այս ամենը իր սրտին մօտ երեւացող սրբավայրերը, գեղեցիկ յիշատակութիւններ են զարթեցնում մեր մէջ. նոքա կենդանի վկաներն են հայ ազգի անցեալ փառքերին: Տեսնո՞ւմ էք, որ ամեն լեռներ, ձորեր ու դաշտեր դարերից ի վեր հայերի արիւնով են ներկուել. այս տեղերում մուտ գործեցին յոյն հռովմայեցի եւ պարսիկ աշխարհակալները, մանաւանդ աշխարհաւեր արաբացիները եւ վերջ ի վերջոյ Լանկթէմուր, Շահ Աբաս եւ զանազան քիւրդ ցեղապետներ, որոնք հեղեղի նման եկան ու անցան հայաստանի մակերեւոյթից: Դեռ արբանից յիսուն տարի առաջ Վասպուրականում իւրաքանչիւր քիւրդ ցեղապետներ մի մի թագաւոր դարձած՝ տիրում էին երկրին եւ իշխում էին հպատակ եւ անտանելի վիճակի ենթարկուած ժողովուրդին: Հայ ազգը շատ է տեսել այսպիսի աւերմունքներ, շատ իշխանութիւնների է ենթարկուել, բայց նոքա ամենքն էլ իրենց սիրունդներով միասին անհետացել են Հայաստանից, իսկ ինքը՝ հայ ազգը, որ երկրի հարազատ տունկն ու սերմն է, դեռ բեւեռուած մնում է իւր նախնիքների արիւնով նուիրագործուած սրբազան հողի վերայ, իւր հնադարեան վանքերովն ու սրբութիւններով: Դեռ արբանից քանի՛ տարի առաջ այս բարբարոսութիւն գործող քրդերը՝ խիստ շատ բարեկամ էին հայերիս, քան թէ թիւրքերին, բայց կրօնական մոլեռանդութիւնը, մի առժամանակ միացնում է նրանց. նոքա երբէք վստահութիւն չ'ունին միմեանց վերայ. նոցա այս միաբանութիւնն էլ շուտով կը քայքայուի. այս աղեխարշ տեսարանները տեսնելով՝ պէտք չէ որ յուսահատւինք մենք: Ես ձեզ շատ անգամ պատմել եմ Լ. գիւղի Տէր Մուշեղի եւ Օհանի մասին, որոնք իրենց գաղափարական սերմերը սերմանելով, քիչ արդիւնք չ'արտադրեցին. որպիսի սերմերից աճելով եւ չասանալով՝ ներկայ սերունդը պատրաստւեց, որոնք ուսումնապէս եւ մտաւորապէս շատ բարձր աստիճանների վրայ են գտնւում, քան թէ այն ժամանակի ժողովուրդը: Դուք կարծում էք՝ թէ մեր ցանած սերմերը բոլորովին ի զո՞ւր անցան. այս երեւցած ծուխերում ու բոցերում բովանդակ հայերը ջնջուեցա՞ն. թշնամու հանդէպ ոչ մի դիմադրութիւն տեղի

Յ. ՓԷՄՊԵՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ԳԱՀԻՐԷ (ԵԳԻՊՏՈՍ)
391
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԾԽԱԽՈՏՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՍԻԳԱՐԷԹՆԵՐՈՒ
Ցանկալիս պատրաստուած ձեռաշէն սիկարէթներ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ԳԼԽԱՒՈՐ ՄԹԵՐԱՆՑ
Հեռագրական Հասցէ՝ — ՓԷՄՊԵՃԵԱՆ. Թելեֆոն՝ Թիւ 689.
ՀԻՆ ԶԱՊԹԻՅԷԻ ԴԻՄԱՑ
Նամակատուփ՝ Թիւ 129

Նպաստամատոյց Յանձնաժողովին անտարակոյս է որ պիտի հաստատէ կամ պիտի հերքէ մեր այս ըսածները։

Թ Է Լ Է Ֆ Օ Ն Ի Ք

ՀՈՐԻԶՈՆԻՆ ՎՐԱՅ

Կարգադիր Մասնախումբի Ատենապետ եւ Գաղստանի Հոգաբարձու Գ. Ա. Համեանի վարժարանական անց ու դարձերը շօշափող յօդուածները, կ'ըսուի թէ՝ «Ազատ Խօսք»ի յանկուցածներովը պիտի հրատարակուին… Այդ տեղեկագրերու ամփոփոյց վերնագիրները արդէն մեկենոյն շաբաթաթերթին մէջ հրատարակուած են ի գիտութիւն եւ ի պարտ ու պատշաճ տեղեկութիւն։

— Փոքրիկ (°) միջադէպ մը տեղի ունեցած է Աղեքսանդրիոյ փողոցներէն մէկուն մէջ, Տր. Թէքփէի եւ Տ. Օտեանի միջեւ։

Երկու պատմուածները տարբեր են. Տիար Օտեանի ներողամտութեան անմնացորդ օրինակներէն մին եղած է, կ'ըսուի, շատերու զարմանքին եւ հիացմանը արժանանալու դիտաւորութեամբ։

Հակառակ այս տեղեկութիւններու շփացնելու ուշ մեզ հասնելուն, դեռ շատ մը մանրամասնութիւններ ալ կը պակսին։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

— o —

Բ. ԽՏԻՒԸ

Կ. Պոլսէն հեռագիր մը կ'իմացնէ թէ Բարձր. Խտիւը երէկ կէս օրէ յետոյ ընդունուեցաւ Եըլտըզի մէջ Վեհ. Սուլթանէն։

Ն. Վեհափառութիւնը երիկունը ի պատիւ Խտիւին ճաշ մը տուաւ։

Ն. Բարձր. ընկերացած Ահմէտ պէյ Շէֆիք եւ Ազիզ պէյ Իզզէթի ու իր հետեւորդին, այս առաւօտ Ռումանական ընկերութեան նաւը նստաւ Պուքարէստ երթալու համար։

— Բարձր. Խտիւի Անգլիոյ մէջ անցնելու օրերուն ծրագիրը այս շաբթու պիտի հաստատուի։ Նորին Բարձր. Լոնտոն եօթը օր պիտի մնայ Յունիս 24էն մինչեւ Յուլիս 1, յետոյ Փարիզ ու Տիվոն պիտի երթայ։

— Ապահով աղբիւրէ կ'իմանանք թէ հաշտութիւնը կատարեալ է ընդ մէջ Վեհ. Սուլթանի եւ Բարձր. Խտիւին։

Որչափ անցեալ տարի երիտասարդ վեհապետին ի Կ. Պոլիս ընդունելութիւնը ցուրտ եղած էր, այնչափ այս տարի ջերմական ու վեհաշուք եղաւ ան։

չ'ունեցա՞ւ մեր ընկերների կողմից։ Ես վստահացնում եմ ձեզ, որ մերոնք՝ շատ աւելի թշնամի են հնձել, քան թէ մենք, ինչպէս երէկ երեկոյեան փորձով էլ տեսանք. մենք արդէն խղճի մտօք մեր պարտքերը կատարեցինք, մնում է վերջին պարտքն էլ կատարել. պէտք է՝ որ հենց այս գիշեր բոցերով վառուող քաղաքը մտնենք, մեր ընկերների հետ միանանք եւ թշնամու դէմ պատերազմենք կամ զէնքը ձեռքերնիս բռնած՝ մեռնենք այն տեղ, ուր որ մահն սպասում է մեզ։

Յուսահատ կամաւորները վարդապետի քաջալերական քարոզից սիրտ առնելով, որոշեցին հենց միեւնոյն գիշերը բոցերով վառուող քաղաքը մտնել, ժողովրդի եւ իրենց ընկերների վիճակից տեղեկութիւն ունենալ, զէնքը ձեռքում պատերազմել թշնամու հետ, կամ այն է, գնալ ընկերներին միանալ եւ այնտեղ մեռնել։

Հետեւեալ գիշերը քրդի հագուստներով ծպտուած կամաւորները Վան քաղաքի Այգեստանների հայոց թաղը մտան։

ԱՓԱՌԱՂՈՒՆ

ՎԵՐՋ

Սուլթանին բարի տրամադրութեանց յայտնի ապացոյց մըն է վերջին ճաշը որ Եըլտըզի մէջ տրուեցաւ ի պատիւ Խտիւին։

Եպարքոսը, նախարարները ու բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները հրաւիրուած էին սեղանին ու Ն. Բ. Ապպաս Հիլմի սուլթանի աջ կողմը բազմեցաւ։ Յայտնի է թէ այդ պատիւը խտիւներուն շնորհուեցաւ մինչեւ հիմա. Ապտիւլ Համիտ այս անգամ վեհապետական պատիւներ ըրած է Եգիպտոսի բարձր Խտիւին։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՍԱԿԱՑՈՅՑՆԵՐԸ

Հանրային գործերու Նախարարութիւնը Նախարարներու խորհուրդին ներկայացուց յամրընթացով վաճառքներ փոխադրելու համար պատրաստուած նոր սակացոյցը։ Այս սակացոյցը ընդունուեցաւ դատաստանական խորհրդականին եւ Աղեքսանդրիոյ առեւտրական գրասենեակներէն։

ՃԱՐՏԱՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Այս շաբթու Պուլաքի մէջ տեղի ունեցաւ ճարտարագործական վարժարանի առաջին քարը դնելու արարողութիւնը որուն կը նախագահէր Քիրիլոս պատրիարքը։ Կը յիշենք թէ այս նոր վարժարանը կը շինուի շնորհիւ Ղպտի հասարակութեան հանգանակութեանց։

ՄԶԿԻԹՆԵՐԸ

Վագֆներու վարչութիւնը 2500 մէթր թրքական գորգեր գնել որոշած է Գահիրէի մեծ մզկիթներուն համար։

ՍՈՒԷԶԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սուէզի Ջրանցքին ընկերութեան բաժնետէրներու սովորական ժողովը տեղի ունեցաւ Փարիզ Յունիս 9ին Արընպէրկի իշխանին նախագահութեան ներքեւ։ Ան լսեց վարչական խորհուրդի տեղեկագրին ընթերցումը եւ վաւերացուց 1902 շրջանին հաշիւները։ Ամէն մէկ բաժնեթուղթի շահաբաժին հաստատուեցաւ զուտ 125 ֆր։

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գահիրէի յոյն կաթոլիկ բարեգործական ընկերութիւնը տեղեկագիր մը պատրաստեց իր 3 Յուլիս 1901 է մինչեւ 31 Մայիս 1902։ Այս տեղեկագրէն կ'երեւի թէ ընկերութեան հասոյթները 284,824 եւ ծախքերը 228,117 ղրշ ոսկ. եղած են։ Վիճակահանութիւններէ գոյացած շահն եղած է 56621. իր յառաջիկայ ընդհանուր ժողովին մէջ որ տեղի պիտի ունենայ ամսոյս 19ին, անոր գործածումը պիտի որոշէ։ 1902 Դեկտ. 31ին սնտուկին մէջ կար 196,390 ՂՐՇ. ոսկ.։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կիզէի երկրագործական վարժարանի հարցաքննութիւնները աւարտեցան։ Քանի մը աշակերտներ տիպլոմ ստացան։

ԱԶԴ

— o —

Տիար Կարապետ Գէորգեան (սափրիչ ի Հարա Ապտ-էլ-Ազիզ) իր յաճախորդաց կը ծանուցանէ թէ՝ քանի մը օրերէ ի վեր հիւանդութեան պատճառաւ խանութ չէր բանար թէեւ, սակայն այժմ ապաքինած եւ գործի սկսած է ու իր յաճախորդները պիտի գոհացնէ։

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

Պուքարէշ, 16 Յունիս. — Սձէյի նախարարութիւնը իր հրաժարականը տուաւ։

Պերլին, 16 Յունիս. — Այսօր տեղի ունեցան Ռայխսթագի ընտրութիւնները։ Պերլին քաղաքը ընտրեց իր բոլոր ընկերվարական թեկնածուները բաց ի մէկէ։

Հռոմ, 16 Յունիս. — Պ. Զանարտէլի իր Դահլիճը վերակազմեց։

Սիմլա, 17 Յունիս. — Հնդկաստանի ամէն զէնքէ բազմաթիւ զինուորներ հրաման ստացան Սոմալիլանտ երթալու պատրաստ գտնուիլ։

Պերլին, 17 Յունիս. — Նոր Ռայխսթագի ընտրութեանց առաջին արդիւնքները. 374 ընտրութիւնները յայտնուեցան այսպէս. 58 ընկերվարական, 82 կեդրոնական, 172 համեմատականի մնացած են։

Օրաթերթերը ընկերվարականներու յաղթանակը կը տօնեն։

Վիեննա, 17 Յունիս. — Կայսրը Քէօրպէր պարոնին հրաժարեց անոր հրաժարականը շնորհելու համար։ Անցողակի կերպով կը պախարակէ գործուած զգուելի նպիրը։

Լոնտոն, 17 Յունիս. — Պ. Պալֆուր ըսաւ թէ կառավարութիւնը քննեց թէ հարկ չէ Պէլկրատի նոր իշխանութիւնը ցոյց տալ, եւ կանչելով Մեծն-Բրիտանիոյ ներկայացուցիչը։ Որոշուեցաւ որ նախարարը առ այժմ Պէլկրատ պիտի մնայ դէպքերու մօտէն հետեւելու համար։ Բայց չպիտի պաշտօնավարէ մինչեւ որ նոր տեղեկութիւններ հասնին այն պարագաներուն վրայ որոնց շնորհիւ նոր կառավարութիւնը պաշտօնի գլուխ անցաւ։

Պէլկրատ, 17 Յունիս. — Սքուփշթինան անպատժելիութիւն շնորհեց թագաւորի սպանիչներուն։ Պիէր թագաւորը որոշեց իր գահակալութենէն յառաջ եղած խռովութեանց չի խառնուիլ։

Պէլկրատ, 19 Յունիս. — Կոմս Էթիէն Թիզա հրաժարեցաւ Դահլիճ մը կազմելէ։

Փարիզ, 19 Յունիս. — Կարգապահութեան վրայ հարցապնդումէ մը յետոյ, Երեսփոխանական ժողովը օրակարգ մը քուէարկեց իր վստահութիւնը յայտնելով նախարարին հաստատամտութեան վրայ բանակին յարգել տալու համար Հանրապետութիւնը։

Կ. Պոլիս, 19 Յունիս. — Օսմանեան կառավարութիւնը հաւանութիւն տուաւ այն նախագծին, որուն համեմատ բոլոր մահմետականները պիտի նպաստեն Հիճազի երկաթուղիի շինութեան դրամագլխին եւ հանգանակութեան մասնակցին գէթ 5 ղրշ. վճարելով։

Լոնտոն, 19 Յունիս. — Բազմաթիւ Ֆրանսացի երեսփոխաններ որ միջազգային իրաւախոհութեան ընկերութեան կը վերաբերին ընդունեցին Երեսփոխանական ժողովի (անգլիական) անդամակցական յանձնախումբին հրաւէրը, եւ հոս պիտի գան Յուլիսի վերջը զիրենք շահագրգռող հանրային հարցերու վրայ վիճաբանելու համար։

Լոնտոն, 19 Յունիս. — Պատերազմական նախարարութիւնը կը հրատարակէ զօրավար Անտրէի մէկ հեռագիրը որ Պ. Պրոտրիքի կը յայտնէ Ֆրանսական բանակին ցաւակցութիւնները Վուլիխի աղէտին առթիւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ

Մեր չորրորդ տարեշրջանը աւարտելու վրայ է, ու դեռ վճարելի բաժանորդագիններ կան։

Հարկ է որ յիշեցնենք թէ՝ անոնց շատ պէտքը ունինք։

ՀԱՅ ԾՆՈՂՔՆԵՐՈՒՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԴԻՇԵՐՕԹԻԿ ԿՐԹԱՏՈՒՆ

Ի Լօզան, Զուիցերիա

Երկրորդ տարեշրջանի դասախօսութիւնները պիտի սկսին առաջիկայ 1/14 Սեպտեմբերին։

Արեւելեան կամ հայկական կրթատունը կ'ընդունի 10 20 տարեկան աշակերտներ՝ որոնց կուտայ, ծնողքներու բաղձանքին համեմատ, Դասական, Դրական, առեւտրական կամ արհեստագիտական առողջ ու լուրջ կրթութիւն մը, ներդաշնակօրէն միացած ազգային հիմնական կրթութեան հետ։ Հայ աշակերտներուն կ'աւանդուին, եւ այս՝ առանց ո եւ է յաւելեալ վճարումի հայերէն լեզու, հայ գրականութիւն, պատմութիւն են։

Ընտանեկան կեանք։

Կարելի է նաեւ օգտուիլ տեղական հանրածանօթ դպրոցներէն։

Կրթատան թոշակը, հակառակ ընծայուած իրական առաւելութիւններուն, անօրինակ կերպով չափաւոր է։

Կրթատան յայտագիրը ամէն ուղողի կը ղրկուի։

Տնօրէն
Մ. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ
Տոքթ. ի գիտութիւնս

ՊՐԱՄԸՌԻ ԵՒ ԺԱՌՏԷՆ ԼՏԷՆ

ՇՈՒՊՐԱ ՆՈՐ ԳԾԻՆ ՎՐԱՅ ԴԱՐԱԳՈԼԻՆ ՄՕՏ

Տիար Արմենակ Դոլամեան կը յայտարարէ թէ՝ Յունիս 7 ին Կիրակի օրը տեղի պիտի ունենայ իր Շուպրայի նոր գարեջրատան բացումը։

Հոն յաճախողները պիտի գտնեն զով գարեջուր (Պայրըշ եւ Բեկըներ) ընտիր մեզէներով եւ ամէն տեսակ ըմպելիներ ամէնէն լաւերէն ըլլալու պայմանաւ, եւ պաղ կերակուրներ (պիւֆէ ֆրուա)։

Յաճախորդաց հանգիստը եւ սպասարկութեանց խնամքով եւ փութով կատարուիլը իր հոգածութեան միակ առարկան պիտի ըլլան։ 373

ԳՐԻԳՈՐ ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ

ԱԹԱՊԱ ԷԼ ԽԱՏՐԱ, ՇԱՐԱ ՄՈՒՀԱՄՄԷՏ ԱԼԻԻ ՍԿԻԶԲԸ

Ապրիլ ամիսէն սկսեալ, Գահիրէցիներէ շատերուն ծանօթ՝ Պ. Գրիգոր Շահնազարեան Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը գտնուած «Քաֆէ Թուրքիա» սրճարանին սեփականատիրոջ ընկերացած է, եւ ինչպէս քիչ ատենի մէջ փորձով ալ ցոյց տուաւ, ըստ ամենայնի եւ կատարելապէս պիտի գոհացնէ իր յաճախորդները։

Դիմեցէք եւ տեսէ՛ք։

ԱԶԴ

Երիտասարդ մը որ խիստ լաւ գիտէ Արաբերէն գրել եւ կարդալ, ինչպէս նաեւ Հայերէն, Թուրքերէն, բաւականի Ֆրանսերէն եւ քիչ մ'ալ Իտալերէն, պաշտօն մը կը փնտռէ վաճառականի մը քով։

Դիմել «Արշալոյս»ի Խմբագրատունը։

ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒ-ԵՕՐՔԻ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԷՆ ՀԶՕՐԸ ԵՒ ԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1843 ԻՆ

ՆԱԽԱԳԱՀ Ռ. Ա. ՄԱՔ ԳԷՕՐՏԻ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	1,828,000,000 Ֆրանք.
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ	6,443,000,000 Ֆրանք.
100 0/0 ԲԱՇԽՈՒԱԾ ՇԱՀԱԲԱԺԻՆՆԵՐ	541,000,000 Ֆրանք.

Կարելի չէ բաղդատութեան դնել ուրիշ ո եւ է ընկերութեան պայմանները ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ ընծայած հոյակապ առաւելութիւններուն հետ։ Բացի կեանքի բացմաստեան ու նոյն իսկ տոկոսաւոր ապահովագրութեան ձեւերն, այր եւ կնոջ միանգամայն, ինչպէս նաեւ տղոց ու զմահ եկամուտի վերաբերեալ անմրցելիօրէն նպաստաւոր բօլիսներ կը տրուին։ Իրեւ զուտ փոխադարձ ու համազգային ընկերութիւն, ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ պայմանները ստուգիւ զերիվեր են. վերոգրեալ թուանշանները արդեն շատ պերճախօս են։ Պէտք չէ ապահովագրուիլ առանց քննելու ԼԱ ՄԻՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖԻ շահաւէտ ու մանաւանդ անկասկածօրէն հաստատ պայմանները։

Ընդհանուր Գործակալ Եգիպտոսի, Կիպրոսի եւ Պաղեստինի — ՆԻՔՕԼԱ ՔԻՐՉԻՍ

Փոխ-Ընդհանուր Գործակալ Եգիպտոսի — ՕՀԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

16 Շարա Կալայ, (Թիվֆիքիէ) Անլոնեան փարքիայի կարգը՝ Աւստրիական Հիւպատոսարանի դէմ, Գահիրէ (Եգիպտոս)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ Է։

Շրջականերու համար յարատեւ եւ ձեռնհաս գործակալներ կը փնտռուին. Դիմել՝ փոխ-Ընդհանուր Գործակալութեան.

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ժ. ՆԱՑԼԻՆԿԷՐ

Պավաքի փողոց. Խաղնէտարի սփիականութիւն, Պրիսթօլ Օթէլի ճիշդ դիմաց
Գաֆէ Տը Լա Պուրսի կից

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 6500 ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԷՐՆԵՐՆ են եւ առնցմէ մինչեւ ցարդ 17,000,000 ծախուած է։

400 է աւելի վկայականներով եւ մետալներով վարձատրուած, Երաշխաւորեալ մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ

Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արուեստահանդէսին մէջ ստացած է.

ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԲՐՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԻՔԻՆ — ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԱՆԳՂԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ

ՀԱԹԱՅԹԻՉ Ն. Ց. ՍԻՆԿԵՐԵԱՆ ՏԱՆ

Կեղծիքէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւ քանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԸՐԻ յանձնանիշին։

Գին ՉԱՓԱՒՈՐ

Զրի դասեր եւ նորոգութիւններ, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից համար, յաճախորդաց տուներուն մէջ.

Վճարման դիւրութիւն

Փոխանակութիւն հիններու եւ նորոգութիւն ամէն կարգի Մեքենայից

ՏԱՊԿԱԳՈՐԾ
ԳՐԻԳՈՐ Մ. ԳԱՅԾՔՐԼԵԱՆ

Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը
Խայատուրեան Եղբարց Դեղարանին մօտ

Երկար տարիներ փորձ վարպետներու քով աշակերտելով, վերջերս ալ շապկագործ հանրածանօթ Տիար Հ. Փափազեանի քով չորս տարիներ աշխատած ու ստացած է արհեստին հմտութիւնը, եւ ուսումնասիրած բոլոր նրբութիւնները։

Այժմ մասնաւոր աշխատանոց մը բացած է Շարա Մուհամմէտ Ալիի սկիզբը եւ պատրաստ ունի ու մասնաւոր չափի վրայ կը պատրաստէ շապիկներ, անդրավարտիքներ, գիշերնոցներ, շապիկներու օձիքներ (ֆօգօլ) եւ թեզանիքներ։

Շապիկի նորոգութիւններ ամենամեծ խնամքով։

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ։

ԱԱԽԸՆ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Հիմնուած 1825 ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ	11.250.000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ	20.370.000 »
ԴԱՆՁՈՒԱԾ ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ 1901 ԻՆ	15.940.000 »

ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ, Էլս-լա-Շարկէյ (Պէրմ.)

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹ. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ, Ֆր. Բուէկլէ

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹ. ԳԱՀԻՐԷԻ, ՕՀԱՆԵԱՆ եւ ԸՆԿ.

16, Շարա Կալայ (Թիվֆիքիյէի) Գահիրէ

ԳՈՂ ՄԺԶՕ

Տասներկու ու կէս ֆորմայէ բաղկացած սոյն հատորը, որ Աղեքսանդրիոյ «Արաքս» տպարանին մէջ հրատարակուած է, կը վաճառուի տեղական բոլոր հայ Խմբագրութեանց քով։ Հասոյթը պիտի յատկանայ հայ որբերու։

Գինն է Երկու ֆրանք.

ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ
ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻՑԱ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Եգիպտական Կառավարութենէն մըկայական ստացած՝ Տիկին Մարիցա Փափազեան կը ծանուցանէ թէ՝ երկար տարիներու փորձառութիւն ստանալէ վերջ, տարիէ մը ի վեր Եգիպտոս հաստատուած է եւ իր մանկաբարձի արհեստը ի գործ պիտի դնէ։

Իրեն փորձառութենէն օգտուիլ ուզողները, կրնան դիմել Ապտին Շարա Պօթան թիւ 29 տունը։

Աղքատաց համար ձրի դարմանում։

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

«Արշալոյս»ի Խմբագրութեան քով կը գտնուին հետեւեալ ծախու գիրքերը։

1. Զօրս տարուան հաւաքածոյ «Արշալոյս»ներու. Գին գահ. ողջ — 240
2. Յաւերգ Հայրենեաց (թղթակ.) — 10
3. Ազգային Սահմանադրութիւն — 12
4. Սասուն եւ Զէյթուն » — 10
5. Գող Մժզօ » — 8
7. Զուարճալի անեկդոտներ եւ ժողովրդական վէպիկներ — 5
6. Հիւծախտի դարմանման ամենայաջող միջոցը » — 3
8. Ճամբորդութիւն ի Զուիցերիա — 3

ԼԻԹՕԿՐԱՖ

Եւրոպային մի՛ դիմէք. Ձեր սիկարէթի տուփերուն, եթիքեթներուն եւ այլ լիթօկրաֆի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործերուն համար, (բացի սիկարայի թուղթերէ.)

Պ. Ա. Բիրիշճեան, յայտնի վիմագիրը, իր բացարձակ օժանդակութիւնը խոստացած է՝ Ե. Թօրոսեան եւ Ընկերութեան՝ որ վիմագրական գործոց զանազան ճիւղերուն վերաբերեալ ամէն տեսակ եւ ամէն լեզուէ այցեքարտեր, հարսանեկան հրաւիրագրեր եւ ծանուցման թուղթեր եւլն. եւլն. պիտի պատրաստէ յանձնարարութեանց համաձայն։

Գոհացնելու պայմանաւ եւ գիւրամատչելի։

Դիմել՝
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ.

ԳՕԹՆԱՒՈՐ ՔԱՐՏԷԶ ԵԳԻՊՏՈՍԻ

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Թ. ՆՇԱՆԵԱՆԷ Ի ԳԱՀԻՐԷ

Սոյն գեղեցիկ Քարտէզը կը գտնուի նաեւ «Արշալոյսի խմբագրութեան քով.

ԱԶԳԱՊԵՏԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐ
Արդուզէ Սանդրուանի եւ Դօրքներու

Շարա Ապտիւլ Ազիզ, Շէրիֆ բաշայի պարտէզին դիմաց թիւ 20.

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ՉԱՓԱՒՈՐ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ
ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
(PAPETERIE CENTRALE)

Նախորդ երկու թիւերով ծանուցուած «Ե. Թօրոսեան եւ ընկ.» անուան տակ նոր հաստատելի թղթավաճառատունը, իր գործունէութիւնները առաջիկայ ամսոյ կիսուն պիտի սկսի «Կեդրոնական Թղթավաճառատուն» անունով։

Իր տեղն է Մանասր բաշա, Թըամվէյի գծին վրայ նորակառոյց Դաւէ Տը-լա-պուրսի բասաժին մէջ։

Այժմէն կը յայտարարենք մեր յարգելի աղգայնոց թէ՝ նոյն թուականէն սկսեալ մեր նոր սկսած ճիւղին վերաբերեալ ապսպրանքները փութով եւ խնամով պիտի կատարուին դիւրամատչելի պայմաններով, առանց ապառիկի։

Ե. ԹՕՐՈՍԵԱՆ Եւ Ընկ.